

CUMHUR İNAN BİLEN
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

**DÖVİZ CİNSİNDEN VEYA DÖVİZE ENDEKSLİ OLARAK DÜZENLENEN SÖZLEŞMELERİN 32
SAYILI KARAR UYARINCA TL CİNSİNE ÇEVİRİLMESİNDE DAMGA VERGİSİ
24 KASIM 2018**

KAPSAM

İşbu çalışma, **22.11.2018** tarihli **DV-22/2018-1/Türk Parasına Uyarlanacak Sözleşmelerde Damga Vergisi** sayılı Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan **Damga Vergisi Sirküleri/22** kapsamında hazırlanmıştır.

- 32 sayılı Kararda meydana gelen değişiklik öncesi (13 Eylül 2018) döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenmiş bazı sözleşmelerin; 2018-32/52 no.lu Tebliğ'in 16 Kasım 2018 tarihinde yürürlüğe girmesiyle beraber TL cinsine çevrilmesi gerekmektedir.
- 22 Kasım 2018 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Damga Vergisi Sirküleri/22 ile, sözleşmelerin TL cinsine çevrilmesi ile ilgili olarak düzenlenecek kağıtlarda damga vergisi uygulaması düzenlenmiştir.

1. Belirli Sözleşmelerin TL Cinsine Çevrilmesinde Damga Vergisi

- Önceki çalışmalarımızda, idare tarafından sözleşmenin taraflarını bağlayıcı herhangi bir düzenleme yapılmadığı için; belirli sözleşmelerin TL cinsine çevrilmesinde uygulanacak damga vergisine ilişkin çeşitli ihtimaller üzerinde durmuştuk.
- Bu kapsamda, damga vergisinin ne anlama geldiği ve alınış şeklini ifade etmek amacıyla; 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 10. maddesine atıf yaparak, nispi vergide kağıtların nevi (türü) ve mahiyetlerine göre bu kağıtlarda yazılı belli bir para, maktu vergide, kağıtların mahiyetleri göz önünde bulundurularak damga vergisinin maktu veya nispi olarak alındığını belirtmiştik.
- Bunun yanı sıra, 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu 14. maddesinde «Belli parayı ihtiva eden mukavelenamelerin değiştirilmesi halinde artan miktar aynı nispette vergiye tabidir» ifadesi yer almaktadır. Bu durumda, sözleşme revizyonu ardından sözleşme bedelinde bir artış meydana geliyorsa, artan tutarın aynı nispette (%9.48) damga vergisine tabi olabileceği üzerinde durmuştuk. Döviz cinsinden ya da dövize endeksli şekilde belirlenen sözleşme bedelinin TL cinsine dönüştürülmesinde, sözleşme bedeli artış gösteriyorsa damga vergisi açısından dikkatli olunması gerektiği hakkında kanaatimizi belirtmiştik.

2. Damga Vergisi Sirküleri/22'nin Yürürlüğe Girmesiyle Netlik Kazanan Haller

a. Ayrıca Bir Damga Vergisi Ödemesi Gerektirmeyen Haller:

- Bahse konu düzenleme öncesi, döviz cinsinden veya dövize endeksli şekilde akdedilen sözleşmelerin TL cinsine çevrilmesinde **aşağıdaki şartların sağlanması halinde** ayrıca bir damga vergisi aranılmayacaktır. Bu şartlar;
 - i. **Sözleşmelerin diğer maddelerinde (taraf, süre uzatımı, yeni iş ilavesi vb.) bir değişiklik yapılmaksızın münhasıran bedele ilişkin düzenleme yapılması,**
 - ii. **Yapılacak değişiklik sonrası TL cinsinden belirlenecek toplam bedelin, ilk sözleşmede yer alan döviz cinsinden bedel ile değişikliğe ilişkin kağıdın düzenlendiği tarihteki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından ilan edilen cari döviz satış kurunun çarpımı suretiyle bulunacak tutarı geçmemesi,**
 - iii. **İlk sözleşmeye atıf yapılmış olmasıdır.**
- Döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenen sözleşmelerde damga vergisinin azami tutardan ödenmiş olması halinde, değişikliğe ilişkin kağıdın yukarıda belirtilen niteliklere haiz olması kaydıyla, artan bedel nedeniyle bu kağıttan ayrıca damga vergisi aranmayacaktır.

- Azami tutarlar yıllar itibariyle aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Buna göre:

Yıllar	Tutar (TL)
2018	2.135.949,30
2017	1.865.946,80
2016	1.797.117,30
2015	1.702.138,00
2014	1.545.852,40
2013	1.487.397,70
2012	1.379.775,30
2011	1.251.383,40
2010	1.161.915,90
2009	1.136.904,10
2008	1.015.093,00
2007	946.915,20
2006	878.400,00
2005	800.000,00

b. Ayrıca Bir Damga Vergisi Ödemesi Gerektiren Haller:

- Sözleşme bedelinin TL cinsine çevrilmesine yönelik düzenlenen kağıdın, döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenen sözleşmenin diğer maddelerinde bir değişiklik yapılmaksızın, **düzenlendiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kurlarına göre hesaplanacak tutardan daha yüksek bir bedel içermesi durumunda, ilk sözleşmedeki damga vergisinin azami tutardan ödenmemiş olması kaydıyla, artan tutar üzerinden damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.**
- Sözleşme bedelinin TL olarak belirlenmesine ilişkin düzenlenen kağıdın, ilk sözleşme yerine yeni bir sözleşme olarak veya aynı sonucu doğuracak şekilde bedel dışındaki unsurları da değiştirecek şekilde düzenlenmesi halinde, bu kağıt için genel hükümler çerçevesinde damga vergisi aranacağı tabiidir.
- Buna göre; 488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 14. maddesi uyarınca ilk sözleşme için damga vergisi ödenmiş bile olsa, TL cinsinden düzenlenecek sözleşme için genel hükümler çerçevesinde tekrar damga vergisi beyan edilip ödenmesi gerekecektir.

3. Sözleşmenin TL Cinsine Çevrilmesinde Örnek Haller

Örnek 1: 5/5/2016 tarihinde toplam sözleşme bedeli 100.000 USD olan bir sözleşme imzalandığını; 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında, 2016 tarihli sözleşmenin diğer koşullarında bir değişiklik olmaksızın sözleşme bedelinin Türk parası ile değiştirilmesi için 14/9/2018 tarihinde ilk sözleşmeye atıf yapan bir sözleşme düzenlenmiş olduğunu varsayalım (14/9/2018 tarihinde geçerli TCMB döviz satış kuru 1 USD=6,3681).

i. İlk sözleşmedeki toplam tutarın değiştirilmesi durumunda:

Değişikliğe ilişkin sözleşmenin düzenlendiği 14/9/2018 tarihi itibarıyla 5/5/2016 tarihli sözleşmenin toplam bedeli, (100.000 USD*6,3681) 636.810 Türk Lirası olarak dikkate alınacaktır. Buna göre, bedelin Türk Lirası olarak belirlenmesine ilişkin 14/9/2018 tarihli sözleşmede,

- Bedelin 636.810 Türk Lirası veya altında bir bedel olarak belirlenmesi durumunda, değişikliğe ilişkin kağıt nedeniyle damga vergisi aranmayacaktır.
- Bedelin 636.810 Türk Lirasını geçmesi halinde, değişikliğe ilişkin kağıt için artan tutar üzerinden nispi damga vergisi alınacaktır.

ii. İşin bir kısmının gerçekleşmesi nedeniyle bakiye tutarın değiştirilmek istenmesi durumunda:

Örnek 2: Değişikliğe ilişkin sözleşmenin düzenlendiği 14/9/2018 tarihi itibarıyla 5/5/2016 tarihli sözleşmeye konu işin %60'ının tamamlandığı durumda, kalan %40'lık kısmı için ilk sözleşmenin bedeli, (40.000 USD *6,3681) 254.724 Türk Lirası olarak dikkate alınacaktır. Buna göre, işin kalan kısmına ilişkin bedelin Türk Lirası olarak belirlenmesine yönelik düzenlenen 14/9/2018 tarihli sözleşmede,

- Bedelin 254.724 Türk Lirası veya altında bir bedel olarak belirlenmesi durumunda, değişikliğe ilişkin kağıt nedeniyle damga vergisi aranmayacaktır.
- Bedelin 254.724 Türk Lirasını geçmesi halinde, artan tutar üzerinden nispi damga vergisi alınacaktır.

iii. Sözleşme süresinin uzatılması durumunda:

Örnek 3: 5/5/2016 tarihinde 10 yıllık sözleşme imzalandığını, sözleşmede yıllık bedelin 10.000 USD, toplam sözleşme bedelinin ise 100.000 USD olduğu belirlemelerine yer verildiği; daha sonra 85 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı kapsamında 20/9/2018 tarihinde sözleşme bedelinin Türk parasına çevrildiğini ve sözleşme süresinin de aynı bedelle 1 yıl uzatıldığı varsayıldığında, sözleşmenin Türk Lirasına çevrilmesinde bedel artmasa dahi süre uzatımı nedeniyle uzatılan süre için belirlenen yeni bedel ve uzayan süre dikkate alınmak suretiyle damga vergisi hesaplanması gerekecektir.

Diğer taraftan, ilk sözleşmenin başka hükümlerinde (taraf, süre uzatımı, yeni iş ilavesi vb.) de değişiklik olması veya bu sözleşme yerine geçecek tamamen yeni bir sözleşme yapılması durumunda, bu sözleşme ihtiva ettiği toplam tutar üzerinden genel hükümler çerçevesinde nispi damga vergisine tabi olacaktır.

iv. Önceki sözleşme bedelinin azami damga vergisi tutarı üzerinden ödenmesi durumunda:

Örnek 4: 30/11/2016 tarihinde tarafları Türkiye’de yerleşik olan kişilerce 5 yıllık bir danışmanlık (hizmet) sözleşmesi imzalandığı, sözleşmede yıllık bedelin 11.200.000 USD, toplam sözleşme bedelinin ise 56.000.000 USD olduğu varsayılır ve 30/11/2016 tarihinde de döviz alış kurunun 1 USD=3,42 TL olduğu dikkate alınır;

Sözleşme damga vergisi matrahı: $(56.000.000 * 3,42 =)$ 191.520.000 TL

2016 Yılı için Azami Damga Vergisi Tutarı: 1.797.117,30

2016 Yılı için Ödenmesi Gereken Damga Vergisi Tutarı: $(191.520.000 * 0,00948 =)$ 1.815.610 TL

32 Sayılı Karar kapsamında 12.10.2018 tarihinde söz konusu hizmet sözleşmesi taraflarının sözleşmeyi TL cinsinden çevirmeleri gerektiğinden; taraflar 1 USD=5,5 TL kurundan sözleşmenin TL’ye çevrilmesi konusunda mutabakat sağlamışlardır. Bu durumda;

Sözleşme damga vergisi matrahı $(56.000.000 * 5,50 =)$ 308.000.000 TL

2018 Yılı için Azami Damga Vergisi Tutarı: 2.135.949,30

2016 Yılı için Ödenmesi Gereken Damga Vergisi Tutarı: $(308.000.000 * 0,00948 =)$ 2.919.840 TL olarak hesaplanmasına rağmen; önceki sözleşmenin akdedildiği dönemde damga vergisi tutarı azami sınırdan ödendiği için damga vergisi matrahı söz konusu sözleşmenin TL’ye çevrilmesi nedeniyle artmış olsa bile; işbu sözleşme özelinde ilave bir damga vergisi beyan ve ödemesine gerek bulunmamaktadır.

4. Dikkat Edilmesi Gereken Diğer Hususlar

- 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca iş sözleşmeleri damga vergisi ve her çeşit resim ve harçtan muaftır. Bu sebeple, revize edilen iş sözleşmelerinden damga vergisi alınmayacağı aşikârdır.
- 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu 13. maddesi 1. fıkrası uyarınca tarafsız üçüncü kişi olarak arabulucunun yardımı ve gözetimi ile sözleşmenin tarafları sözleşmenin yeni koşullarını belirlerse, resmi işlemlerde kullanılmak istenilen "Anlaşma Belgesi"nde damga vergisi nispi olarak değil, 2018 yılı için belirlenen **58,80 TL** tutarında maktu olarak ödenecektir.

CUMHUR İNAN BİLEN
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

SAYGILARIMIZLA

Sitemizde(cumhurbilenymm.com.tr) paylaşılan vergi ve vergileme ile ilişkili çalışmalarda şahsi görüş ve yorumlarımız yer almaktadır. Sitemizde yer alan bilgi veya verileri kullanmanız sonucunda ortaya çıkabilecek her türlü risk tarafınıza aittir. Sitemiz ve yazarları, söz konusu kullanımdan dolayı (ihmkarlık kaynaklı olanlar da dahil olmak üzere) her türlü özel, dolaylı veya arzi zararlardan ve cezai tazminattan dolayı sorumlu tutulamaz.